

Slutrapport för stöd till insatser på livsmedelsområdet

2009-06-11

Hållbara transporter av lokal mat

Sammanfattning

Konkreta resultat:

- Skriften *Lokal mat på väg*, utgiven i maj 2009
- Seminariet *Lokal mat på väg - hållbara distributionslösningar för närproducerad mat*, i Örebro den 15 maj
- Seminariet *Lokal mat och logistik – hur ser framtidens distributionssystem ut*, i Göteborg den 20 maj

Övriga erfarenheter:

- Positivt samarbete mellan Ekologiska Lantbrukarna och LRF

Bakgrund

Transporter är en utmaning för småskaliga livsmedelsföretagare. Oftast är det inte tillgången på transporttjänster utan själva kostnaden som blir ett problem. Med små volymer och dessutom lägen lite avsidat från de stora vägarna kan transportkostnaden utslaget på varuvärdet bli orimligt hög.

Två vanliga lösningar är att istället sälja genom gårdsbutik och/eller själv sköta distributionen. Gårdsbutiker kan dock ifrågasättas ur miljösynpunkt då de genererar många bilresor. Att köra själv kan också bli ineffektivt när man har små volymer och kör i små och dåligt packade fordon.

Samtidigt ger båda dessa lösningar stora sociala mervärden. I gårdsbutiken skapas direkta möten mellan producent och konsument, något som ofta också sker när producenterna själva levererar sina varor.

Vi ville lyfta fram exempel på företagare som lyckats både äta kakan och ha den kvar, det vill säga skapat effektiva transportlösningar där de sociala mervärdena med småskalig produktion fortfarande följer med hela vägen ut till kund.

Syfte och målgrupp

Projektets syfte var att samla och sprida information kring hur olika val av distributionssystem för lokalt- och småskaligt producerad mat påverkar energi-användning och klimatpåverkan, lönsamhet och sociala kontakter.

Målgruppen har varit samtliga aktörer på ett eller annat sätt involverade i lokala distributionsnät: producenter och producentföreningar, rådgivare, transportfirmor, mataffärer, restauranger och storkök.

Projektets mål och måluppfyllelse

Projektet har haft ett huvudmål om att producera en tryckt skrift, samt ett delmål om att genomföra två regionala diskussionsseminarier där materialet presenteras. Båda målen har uppnåtts.

Den tryckta skriften bifogas som bilaga och heter "Lokal mat på väg". Ett seminarium hölls på Stadsträdgården i Örebro den 15 maj. Ett andra i samband med mässan Interfood och konferensen Nordic Organic Conference, den 20 maj i Göteborg.

Ett referat av seminariet i Örebro kommer att publiceras i tidningen Ekologiskt Lantbruk nr 4, 2009 (ej utgiven i skrivande stund). Anteckningar från Göteborg kommer att läggas ut på konferensens hemsida, www.nordicorganic.org.

Genomförandeplan och tidsplan

Enligt ursprunglig projektplan skulle projektet pågå från mitten av mars till och med december 2008. Efter krav på 50 % medfinansiering och föräldraledig personal reviderade vi tidsplanen så att viss planering skedde under hösten 2008 och det huvudsakliga genomförandet istället ägde rum januari till och med maj 2009.

Faktainsamling och besök av aktörer gjordes under januari, februari, mars och april. Huvuddelen av texterna producerades under april och skriften lämnades till tryck i

början av maj. Fokus under maj månad var planering och genomförande av de två seminarierna samt redovisning och utskick av skriften.

Spridning av projektets resultat

Skriften trycktes i 4000 exemplar. Den har spridits med direktutskick till både LRF och Ekologiska Lantbrukarnas lokala distrikt. Den har också delats ut i samband med seminarierna i Örebro och Göteborg. De i skriften presenterade aktörerna har också hjälpt till med spridningen. Resterande exemplar finns för beställning från Ekologiska Lantbrukarnas kansli eller av LRF anlitate Distributionservice. Skriften kan också laddas ner som PDF från våra hemsidor.

Delar av materialet i skriften har publicerats i tidningen Ekologiskt Lantbruk.

Projektets finansiering

Kostnaderna för projektet ”Hållbara transporter av lokal mat” har uppgått till totalt 392 644 kronor. De finansiärer som har varit med och bidragit är:

Jordbruksverket: 195 644 kronor

LRF: 197 000 kronor

Projektets arbetssätt

Ekologiska Lantbrukarna har genomfört projektet i samarbete med LRF. Projektarbetet utformades för att komplettera övriga aktiviteter inom närliggande ämnesområde. Kontakt togs med SLU och övriga projekt hos LRF inom energi och klimatområdet, samt med JTI med flera. Från ett större antal lokala distributions-system valdes några ut för en mer ingående beskrivning. En arbetsgrupp från LRF och Ekologiska Lantbrukarna gjorde urvalet och har under arbetets gång följt och utformat arbetet.

Slutsats och rekommendationer

Med små volymer och lägen lite avlägset från de stora vägarna kan transportkostnaderna utslaget på varuvärdet bli orimligt hög. Samtidigt utgår många från att närproducerade varor per definition ska vara resurssnålare, men så är inte fallet. Transporter är därför ett område som engagerar många och som för småskaliga företagare ofta upplevs som problemfyllt. Genom att visa upp en rad goda exempel

har vi visat att det faktiskt går att skapa både lönsamma, effektiva och mervärdesladdade transportlösningar för lokal mat. Exempel på sådana är samtransportering, genom att utnyttja andra befintliga transporter i området eller att gå samman med andra producenter. Genom att se över den interna logistiken kan man effektivisera distributionen och spara resurser.

Kontaktperson

Maria Dirke

Tel 070-9999160

maria.dirke@ekolantbruk.se

Ekologiska Lantbrukarna i Sverige

Sågargatan 10 A

753 18 Uppsala